

Hvordan kan vi skabe de bedste betingelser for mennesker med autisme

Verdens Autismedag 2021
Landsforeningen Autisme

Christina Sommer

Psykologisk og pædagogisk konsulent

Tlf. 31 66 46 61 · info@christinasommer.dk · christinasommer.dk

Der findes mange myter om autisme

Meget klog

Dårligt
begavet

Ingen empati

Særlige evner

Super
matematikere

Følelseskold

Ingen empati

Kan ikke have
øjeblikkontakt

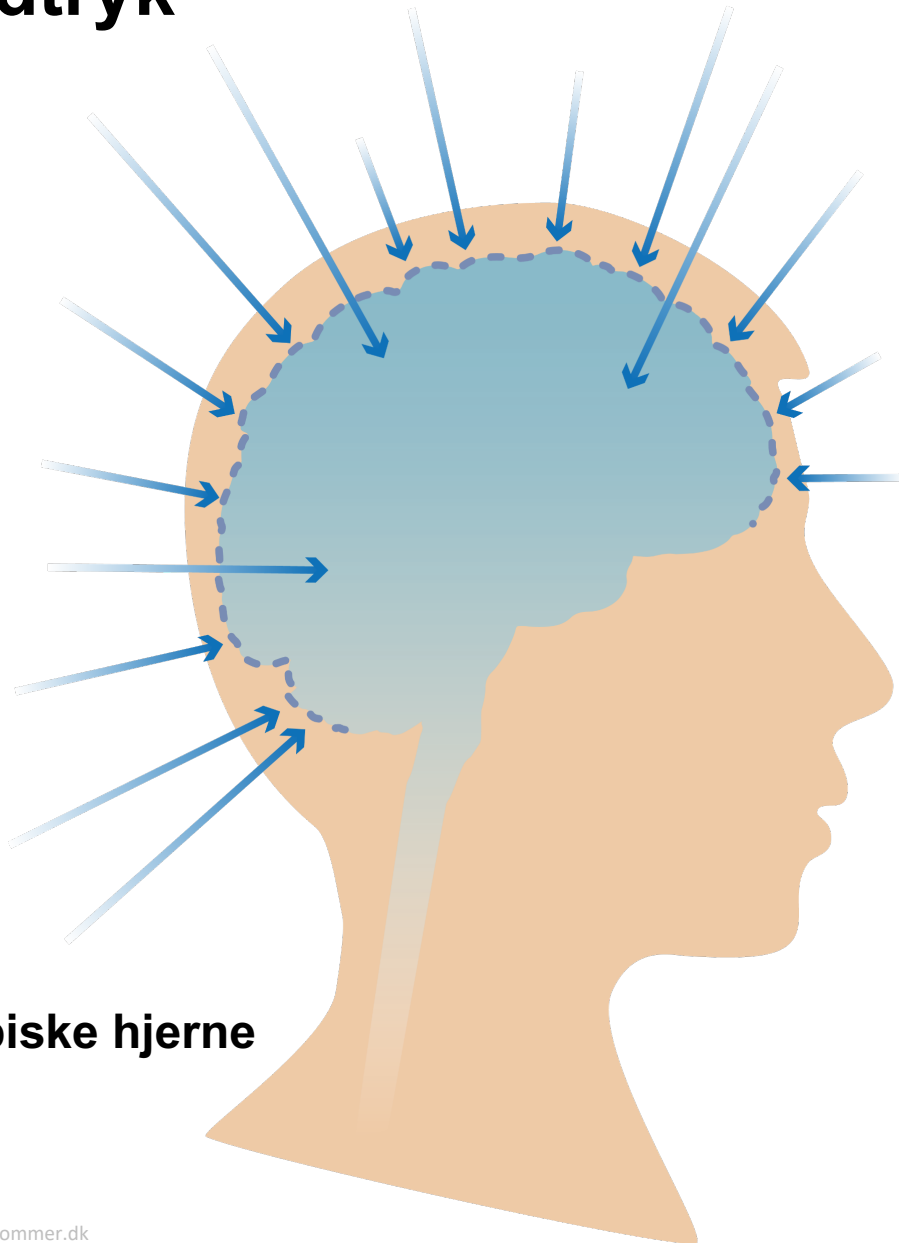
Vil ikke andre
mennesker

Vores forståelse for hvad autisme er...

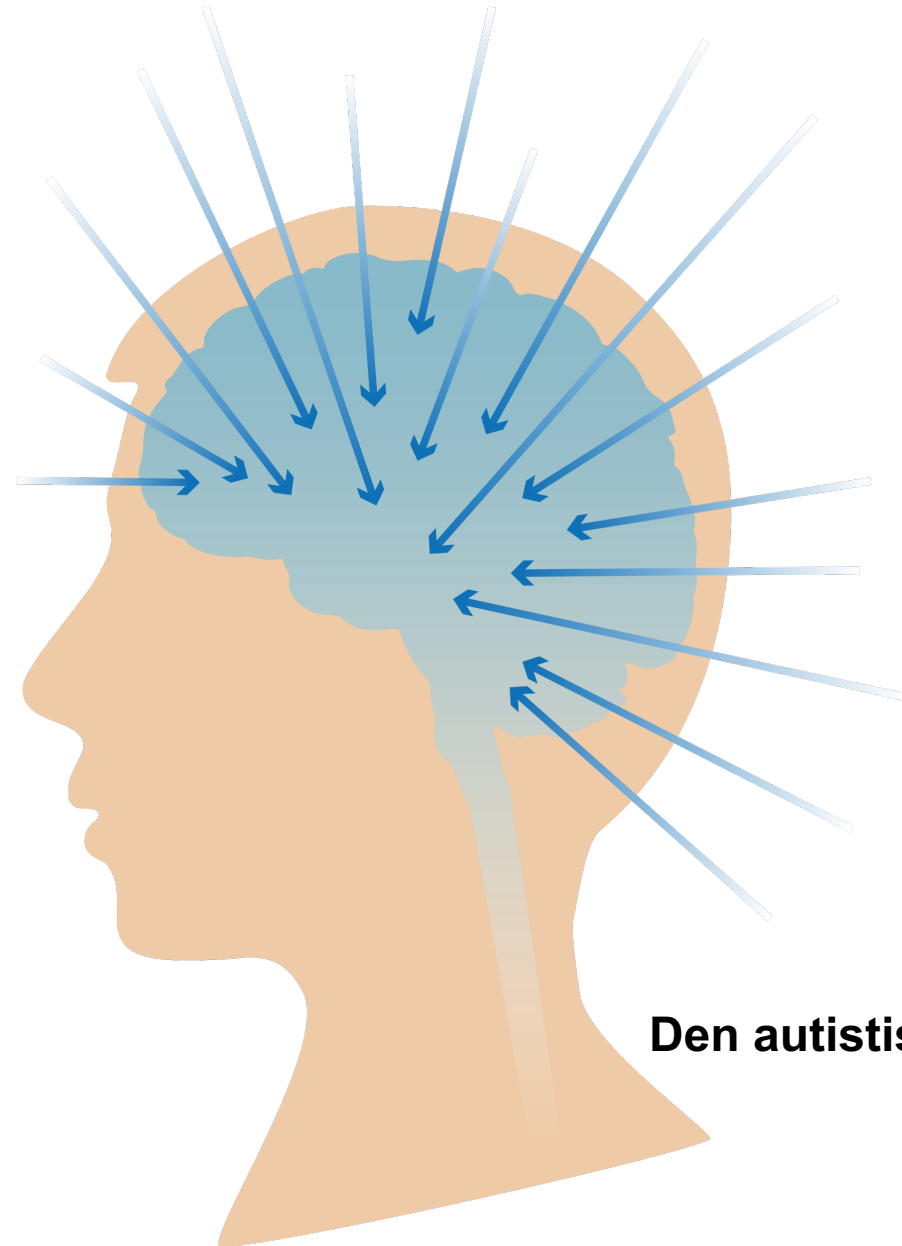
- Alle mennesker er forskellige, også autistiske mennesker
- Autisme er ikke en sygdom – det er ikke en fejl
- Det er en anden måde at være til stede i livet på, som vi skal blive bedre til at forstå og også indrette vores samfund efter

- Følelsen af at være forkert er nedbrydende og ødelægger mennesker. Vi har alle brug for at føle os værdsat for at være lige præcis den man er.

HJERNEN

Sanseindtryk

Den neurotypiske hjerne

Den autistiske hjerne

HJERNEN

Sortering af input

Den særlige kognitive stil

- Tænker mere "korrekt" optaget af at gøre det rigtige
- Facit-tænkende, konkret, detaljeret, rigtig/forkert - 12 er bare bestået
  1. Hvordan løser jeg opgaven "rigtigt"?
  2. Hvordan er jeg en "rigtig" ven?
  3. Hvordan skal jeg opføre mig "korrekt"?
  4. Hvad er det "rigtige" svar?
  5. Hvad er det "rigtige" at gøre?
  6. Hvordan er jeg "rigtig" autistisk, hvordan er jeg mig?

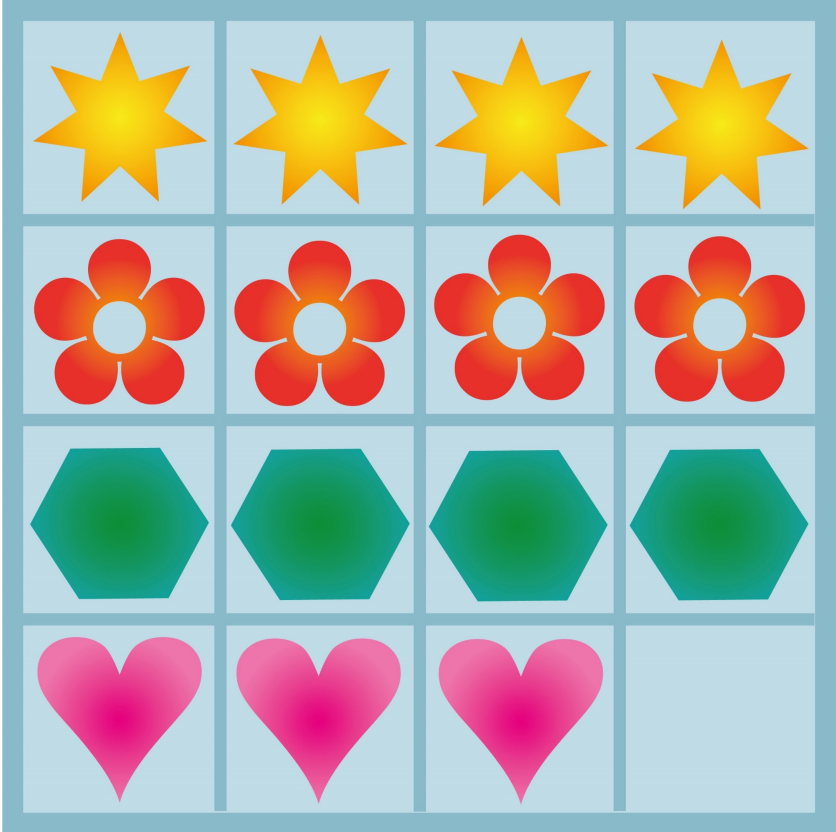
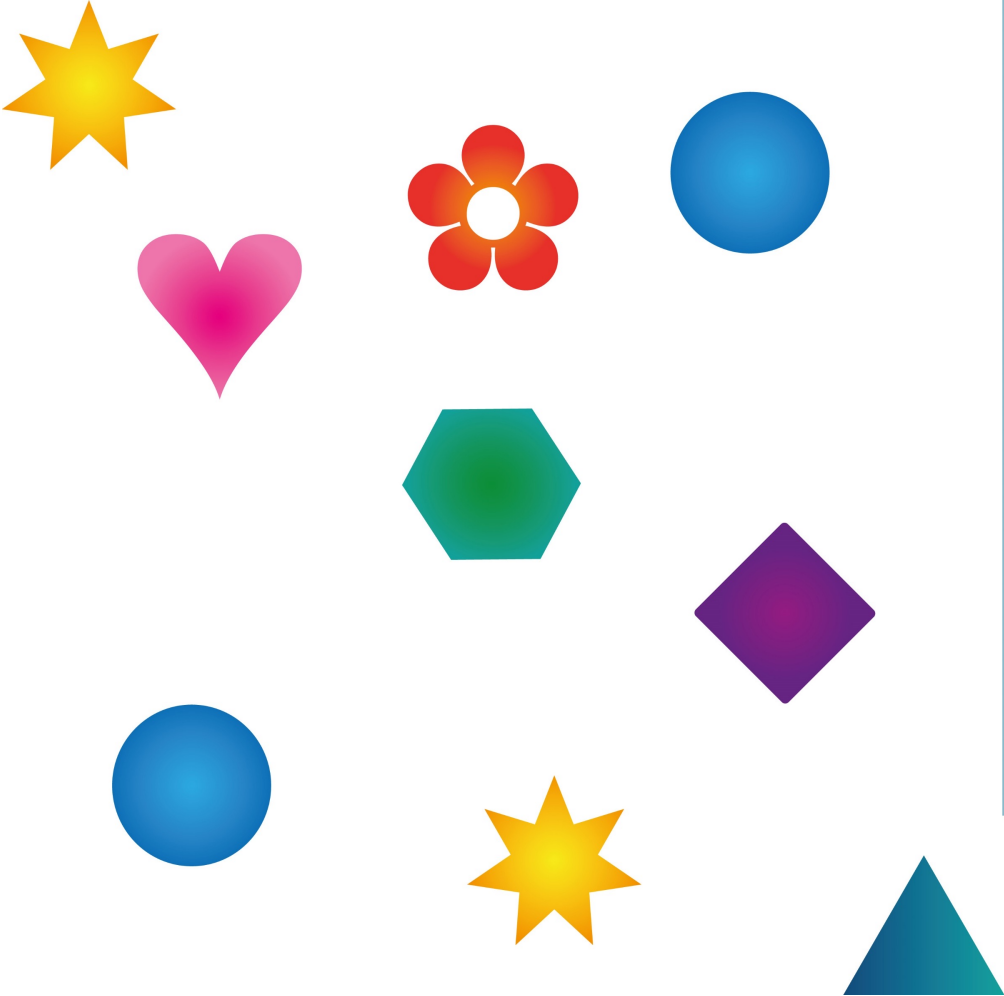
Jeg må hellere lade være med at gøre noget, så jeg ikke gør noget forkert!

Vigtigt at skelne imellem åbne og lukkede systemer

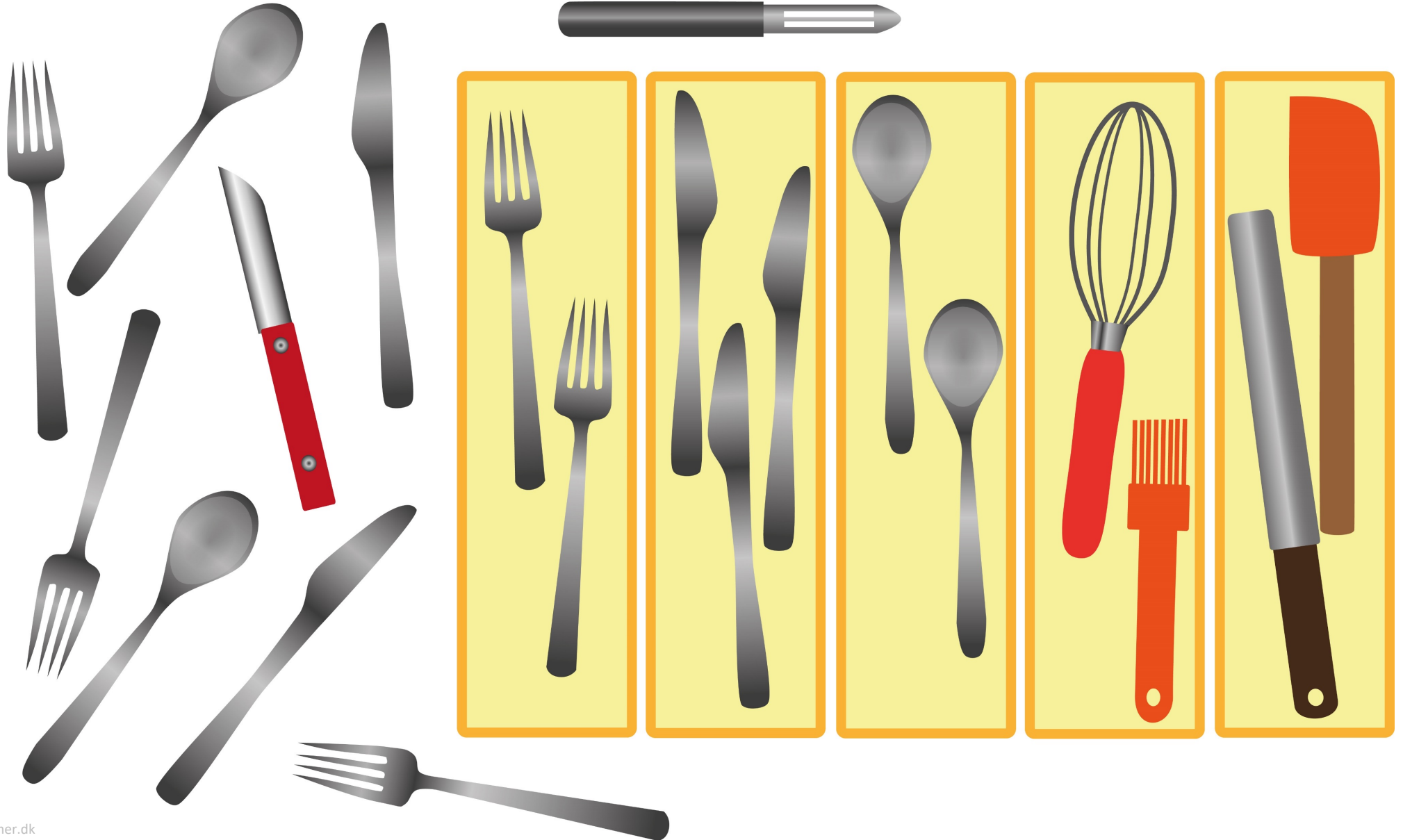
Facittænking – en kognitiv stil

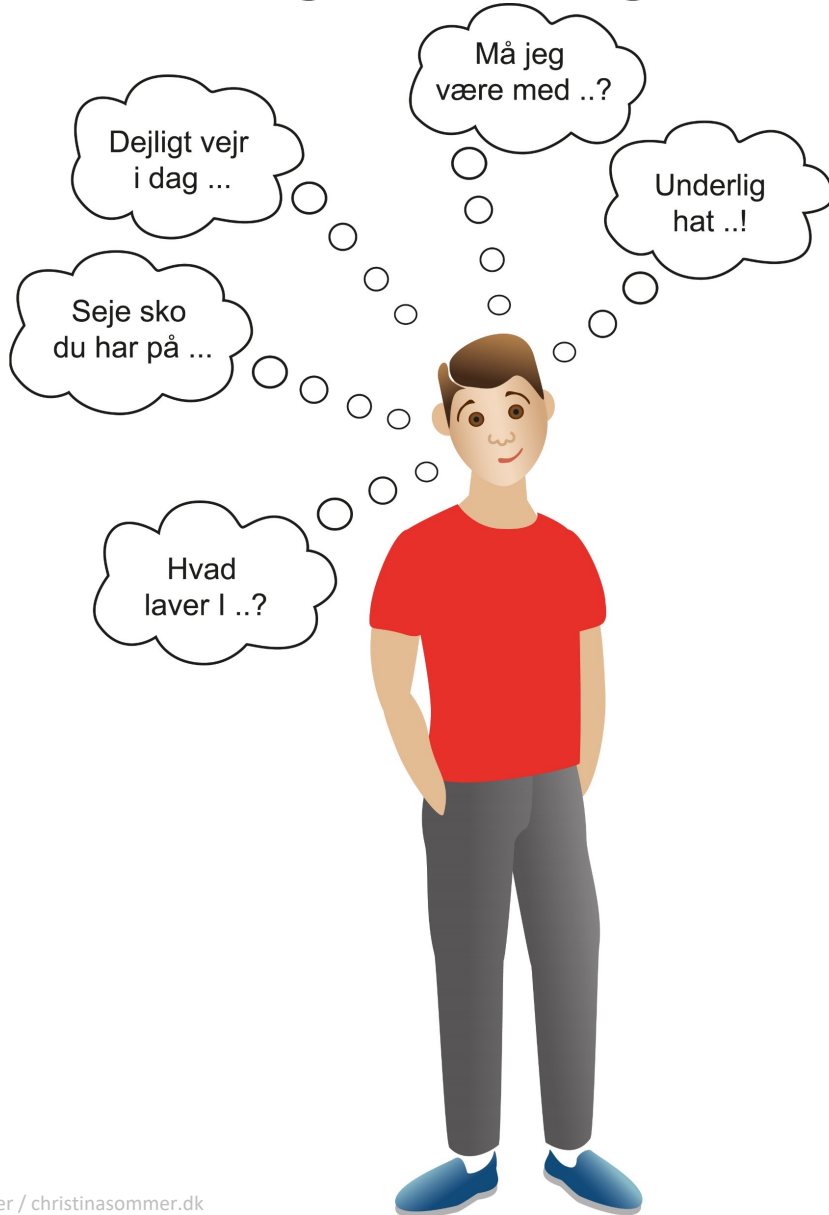

TANKER

Facittænkning – en kognitiv stil

Facittænkning – en kognitiv stil

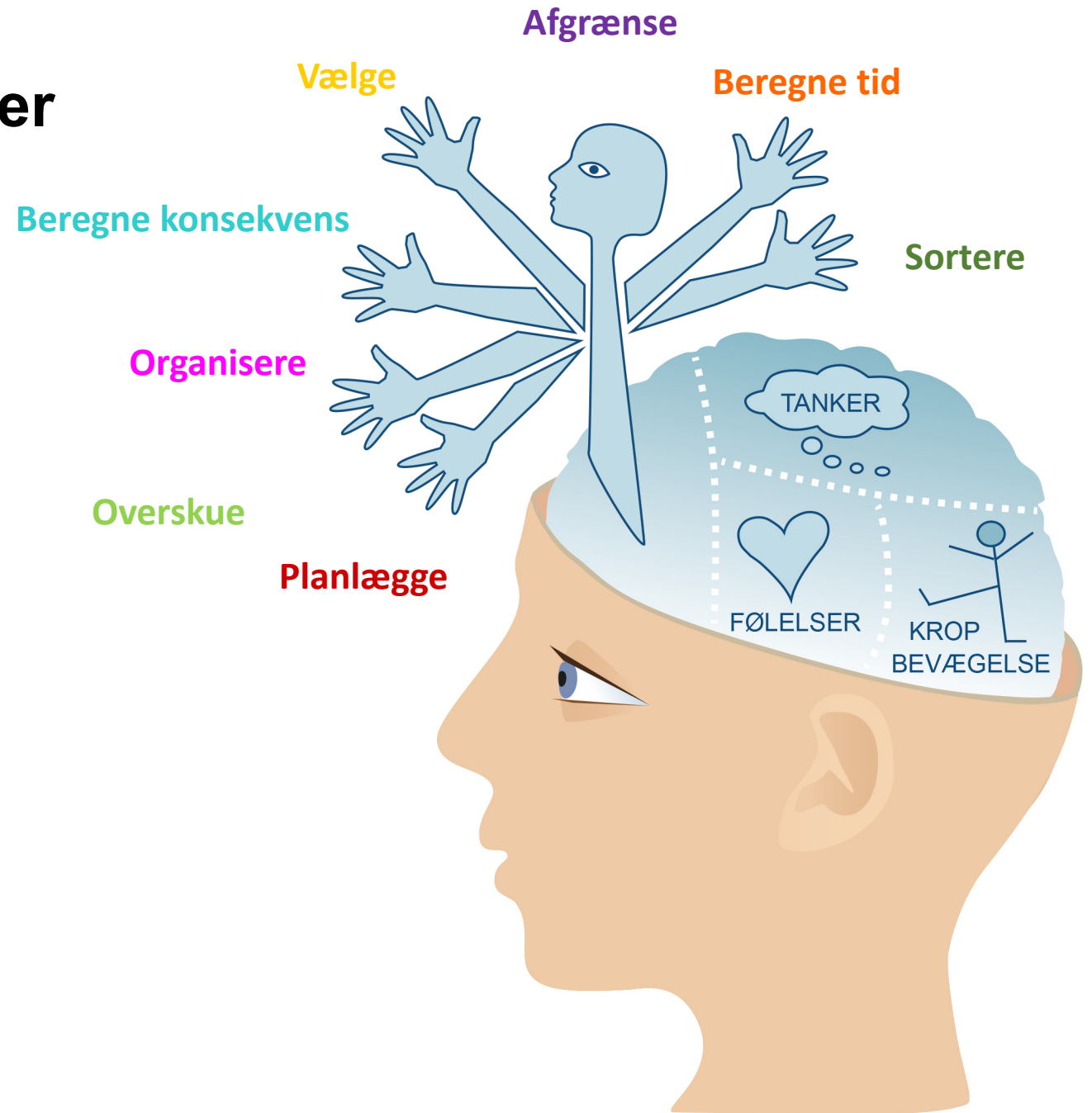

Alt nyt er
skidt nyt –
indtil det
ikke føles
nyt mere 😊

- Nedsat forestillingsevne kan forårsage; usikkerhed, forsigtighed, skepsis, trækker sig, vægrer sig, nægter – NEJ!
- Husk derfor: At give nok information og masser af tid før du stiller det egentlige spørgsmål, eller tilbyder noget nyt
- Forudsætning for at føle sig tryk: Forudsigelighed og gode hverdagssystemer

DE EKSEKUTIVE FUNKTIONER

Frontallap-direktørens opgaver

De 7 sanser - Sanseforstyrrelser:

- Visuelle (synssansen)
  - Auditive (høresansen)
  - Olfaktoriske (lugtesansen)
  - Gustatoriske (smagssansen)
  - Taktile (berørings-følesansen)
  - Vestibulære (labyrinth og ligevægtssansen)
  - Proprioceptive (muskel-led, bevægelsessansen)
-
- Manglende sanseintegration, dvs. evnen til at sortere, organisere, bearbejde og regulere sanseindtryk.
  - Bliver hurtigere "brugt", overvældes, udtrættes, voldsomt kropsubehag. Kan reagere som ved angst: Kamp/Flugt/Frys

Sansevenlige miljøer – kultur og normer?

- Socialt samvær – hvornår er det rart og hyggeligt
- Spisesituationer og mad
- Sammenkomster, fester, fødselsdage, højtider
- Skolekultur
- Arbejdsplads
- Alene tid/ro 😊

Vigtige pointer

- Læg ego'et på hylden 😊 Tag altid udgangspunkt i personens perspektiv
- Ligeværdighed, ydmyghed og nysgerrighed
- Affektsmitte: Positiv, tro på det, vær rolig
- Vær autentisk, turde "oversætte sig selv"
- Forudsigelighed – hele vejen rundt
- Tro på at personen gerne vil, men ikke ved hvordan
- Tag udgangspunkt i personens styrker og interesser
- Livssparring – selvforståelse
- Tid: Vær punktlig, lov ikke noget som du ikke kan holde
- Altid godt at understøtte visuelt
- Energiregnskab – Opklaring - Stress-reducere 😊